

Zorgen voor en om ons orgel

Afgelopen zondag sprak ik met u na de H. Mis over de noodzaak tot onderhoud en restauratie van ons orgel. Wellicht is het goed om u hier wat meer achtergrond en context over deze oproep te geven.

In de H. Nicolaasbasiliek hangt tegen de westmuur een machtig instrument: het drie-klaviers orgel van de beroemde Duitse bouwer Wilhelm Sauer. Dit fraai klinkende rijksmonument met zijn warme grondtonen wordt nog veelvuldig bespeeld tijdens missen, in Choral Evensongs en tijdens concerten. Het klankkarakter van het Sauer-orgel leent zich bij uitstek voor romantisch en vroegmodern repertoire. Het orgel in de H. Nicolaasbasiliek is opus 505 van Wilhelm Sauer te Frankfurt a/d Oder, één van de belangrijkste 19de-eeuwse Duitse orgelbouwers. Het 30.000 gulden kostende instrument was een geschenk van de parochianen en in 1889 ingewijd met een plechtig lof en een uitvoering door Jos A. Verheijen, in die tijd een vermaarde Amsterdamse organist.

Eind jaren '90 is het orgel geheel gerestaureerd. Het binnenwerk werd verwijderd en uit elkaar gehaald. Alle balgen werden opnieuw bekleed met leer, de windladen werden gedemonteerd en schoongemaakt, scheuren werden gedicht. De St. Nicolaasbasiliek kon om een aantal registers overnemen uit een ontmanteld Sauer-orgel in Middelburg. Zo werd het mogelijk om een aantal registers opnieuw te voorzien van origineel Sauer-pijpwerk. Vervolgens werden een aantal andere ontbrekende en verwijderde pijpen teruggevonden bij de firma die de opknapbeurt in 1960 verrichte. Begin 2001 werd begonnen met de opbouw van het instrument in de H. Nicolaasbasiliek, en op Hemelvaartsdag klonk het Sauer-orgel weer feestelijk in de Nicolaas-liturgie.

Helaas moeten we constateren dat niet al het restauratiewerk voor de eeuwigheid is gebleken. Onderzoek door de firma Fentrop in samenwerking met onze organist Jos Maters hebben tot zorgwekkende bevindingen geleid.

Zo laten de twee grote magazijnbalgen op tal van plaatsen scheurvorming zien zodanig dat deze geheel opnieuw moeten worden herbeleid. Met het gebruik van de magazijnbalgen is er door het uitrekken van het schapenleer waarmee de vouwen waren vastgezet op het raamwerk veel speling ontstaan. Hierdoor zijn de vouwen langzaam losgekomen van het raamwerk. Vanwege de hoge winddruk in de balg zelf is ook hier zichtbare scheurvorming ontstaan. Iedere windlade heeft voorts aan de onderzijde een aparte reguleurbalg, deze zijn kleiner qua afmeting en dienen om grote schokken in de wind op te vangen. Ook de vier reguleurs moeten helaas worden herbeleid. Een deel van de leerschade is terug te leiden op het gebruik van schapenleer daar waar heden ten dage runderleer om diverse redenen de voorkeur zou genieten.

Door de firma Fentrop is samen met onze muzikafdeling een plan van aanpak opgesteld waarbij de volgende begroting hoort:

Herstel van de twee grote magazijnbalgen	€ 45.760
Herbelering van de harmonicaverbinding	€ 6.005
Herbelering reguleurbalg hoofdwerk	€ 6.780
Herbelering reguleurbalg pedaal	€ 6.780
Herbelering Positief en Récit (2 balgen)	€ 13.710
Overig en onvoorzien	€ 5.000
subtotaal	€ 84.035
BTW 21%	€ 17.647
Totaal	€ 101.682

Gelukkig heeft, zoals ook zondag meegedeeld, het Cultuurfonds al een toezegging van € 15.000 gedaan. Maar dan resteert nog een flinke som. Daar gaan we als parochie, bestuur-muzikanten-

vrijwilligers, hard aan trekken. De komende weken zal hiervoor onder andere een extra deurcollecte worden gehouden. Maar uw steun, op welke wijze dan ook is zeer welkom. U kan natuurlijk altijd een donatie doen via de bekende rekeningnummers. Maar als u dit bijvoorbeeld wilt doen via een fiscaal aantrekkelijk route of wellicht een specifiek onderdeel wilt steunen is dat zeker bespreekbaar en kan u mij bereiken via penningmeester@nicolaas-parochie.nl of zondag in de kerk.